Wikipedia

Wikang Tagalog

Mula sa Wikipediang Tagalog, ang malayang ensiklopedya

Ang **Wikang Tagalog**[2] (Baybayin: ᜏᜒᜃᜅ᜔ ᜆᜄᜎᜓᜄ᜔), na kilala rin sa payak na pangalang **Tagalog**, ay isa sa mga pangunahing wika ng Pilipinas at sinasabing ito ang *de facto* ("sa katunayan") ngunit hindî *de jure* ("sa batas") na batayan na siyang pambansang Wikang Filipino (mula 1961 hanggang 1987: **Pilipino**).[2] Ito ang katutubong wika ng mga lalawigan sa Rehiyon IV (CALABARZON at MIMAROPA), ng Bulacan, at ng Kalakhang Maynila. Ang wikang ito ay ginagamit din sa Hilagang Kapuluang Mariana, kung saan ang mga Pilipino ang pinakamalaking pangkat-etnolinguistico. Bilang isang pangunahing wika sa Pilipinas, ang karaniwan at pamantayang anyo nito ang pangunahing wika sa pambansang telebisyon at radyo, bagaman halos nasa Ingles ang buong kayarian ng mga pahayagan. Bilang Filipino, kasama ang Ingles, isa ang Tagalog sa kasamang-opisyal at tanging pambansang wika sa Pilipinas. Malawak na ginagamit ang Tagalog bilang *lingua franca* o "pangkaraniwang wika" sa buong bansa, at sa mga pamayanang Pilipino na nasa labas ng Pilipinas. Subalit, habang kalát ang Tagalog sa maraming mga larangan, higit na laganap ang Ingles, sa iba't ibang antas ng katatasan, sa mga larangan ng pamahalaan at kalakalan. Tinatawag na **mananagalog** o **mananalita** ang isang may mataas, may kahusayan, at kaalaman sa pananagalog.[2]

Kaugnay ng iba pang mga wika sa Pilipinas, ang Wikang Tagalog, gaya ng mga wika sa Bikol, Ilokano, mga wika sa Kabisayaan, at Kapampangan, at mayroon ding kaugnayan sa iba pang mga wikang Austronesyo, gaya ng Wikang Indones, Hawayano at Malagasy.

Tagalog	
Tagalog Filipino	
ᜏᜒᜃᜅ᜔ ᜆᜄᜎᜓᜄ᜔	
Ang salitang "Tagalog" na isinulat sa Baybayin	
Sinasalitang katutubo sa	**Mga bansang may mahigit sa 1 milyong mananalita:** Pilipinas at Estados Unidos **Mga bansang may mahigit sa 100 libong mananalita:** Saudi Arabia, Australya, Hapon, Qatar, Kuwait, Espanya, Italya, Canada, Malaysia, United Arab Emirates, Singapore, at Tsina (lalo na ang Hong Kong)
Rehiyon	Gitna at timog Luzon, Pilipinas, Timog-Silangang Asya
Mga katutubong tagapagsalita	28 milyon (2007) 45 milyon (ikalawang wika) (2013)[1] Pangkalahatan (buong mundo): ≈ 100 milyong kabuuang mananalita
Pamilyang wika	Austronesyo - Malayo-Polinesyo - Pilipino - Gitnang Pilipinas - **Tagalog**
Mga wikain/diyalekto	Bataan Batangas Bulacan Lubang Manila Marinduque Tanay-Paete (Rizal / Laguna) Tayabas (Quezon) Cavite Cotabato City
Sistema ng pagsulat	Latin (katitikang Tagalog o Filipino); Sa kasaysayan, nasusulat sa Baybayin
Opisyal na katayuan	
Opisyal na wika sa	Pilipinas (sa anyong Filipino) Estados Unidos

Mga nilalaman

Kasaysayan

Ang salitang Tagalog ay hinango sa salitang *taga-ilog*, gáling sa unlaping *tagá-* na nangangahulugang "*katutubo ng*" na idinagdag sa harap ng salitang *ilog* o "Naloy" (Tagal), kaya't may ibig sabihing "mga taong nagbuhat sa matandang Kabihasnan o sa Daluyan ng Tubig. Walang mga halimbawang kasulatan ng orihinal na Tagalog bago dumating ang mga Kastila. Sinasabi ng ilan na marahil sinunog ng mga unang paring Kastila ang mga ito, dahil sinasabi ring masademonyo ang mga halimbawang ito. Kakaunti lámang ang kaalaman tungkol sa

kasaysayan ng wikang ito, ngunit sa haka-haka ng mga dalubhasa sa pananalita, katulad nina Dr. David Zorc at Dr. Robert Blust, nagmula ang mga ninuno ng mga Tagalog sa hilagang-silangang Mindanao o sa silangang Kabisayaan, kasama ng mga kamag-anak nitong wika ng mga taga-Gitnang Pilipinas.[3][4]

Ang *Doctrina Cristiana* (Doktrinang Kristiyano) ang pinakaunang aklat na naisulat sa Tagalog, na inakdaan noong 1593. Nakasulat ito sa Kastila at dalawang uri sa Tagalog: nakasulat ang una Baybayin habang ang sa mga titik ng Latin naman ang isa. Pinaniniwalaang hinango rin ang *Tagalog* mula sa salitang *taga-irog* dahil kilalá ang pangkat ng mga kayumangging ito sa pag-irog sa sinisintang kabiyak at sa pagiging tapat din sa pakikipag-ugnayan sa pinili niyang makakasáma sa búhay. Batay ito sa isang nakaraang kaganapan, noong may higit pang katinuan at takot sa Diyos ang mga tao. May kaugnayan ang salitang ito sa isang kasabihang Tagalog na "mahirap mamangka sa dalawang ilog (o *irog*). Wala pang nailathalang aklat na nagsasabi kung gaano katanda ang wikang Tagalog, subalit may dokumento o kasulatang nakalimbag sa tanso na nagpapatunay na ang isang matandang uri ng wikang pinagmulan ng wikang Tagalog ay umiiral at ginagamit na mahigit sa isang libong taon nang nakalipas. Ito ang Inskripsiyon sa Binatbat na Tanso ng Laguna ng taong 900 A.D., isang bagay na patuloy pang inuusisa at pinag-aaralan ng mga nagdalubhasa sa wika. Ipinapalagay na sangay na kauri ng wikang Tagalog ang iba pang mga katutubong wika sa Pilipinas, at patuloy pa ring ginagamit ang mga ito sa bawat rehiyon at mga lalawigan ng bansa. Nang dumagsa ang mga Kastila sa kapuluan ng bansang ito, nasumpungan nila na may kabihasnan na dito: na may wika, panulat na baybayin, at mga payak na lipunang may pinunong tinatawag na datu ng bawat pangkat o barangay. Sa pagtuturo ng mga dayuhan ng kanilang kaalaman mula sa Europa, nahubog ang kaisipan at kalinangan Pilipino sa kaisipang dayuhan, na nagpatuloy hanggang sa pagdagsa sa bansa ng mga Amerikano at mga Hapones sa paglipas ng mga panahon. Sa kabila ng impluwensiyang ito, nakilala ang wikang Tagalog bílang isang pambansang wika na nakalalamang sa ibang mga diyalekto, at naging higit din sa mga wikang Ingles at Kastila.

Sa kahabaan ng 333 taong pananakop ng mga Kastila sa Pilipinas, mayroong mga nasulat na mga pambalarila at mga talahuluganan ang Kastilang kaparian katulad ng *Vocabulario de la Lengua Tagala* ni Pedro de San Buenaventura (Pila, Laguna, 1613), *Vocabulario de la lengua tagala* (1835) at *Arte de la lengua tagala y manual tagalog para la administración de los Santos Sacramentos* (1850). Itinuturing ang makatang si Francisco Baltazar (1788–1862) bílang pinakamahusay na manunulat na Tagalog. Ang *Florante at Laura* ang kaniyang pinakabantog na akda, na naisulat noong ika-19 daantaon.

Noong 1937, napili ng Surian ng Wikang Pambansa ang Tagalog bilang batayan ng pambansang wika ng Pilipinas. Noong 1939, tinawag ni Pangulong Manuel L. Quezon ang Tagalog bilang ang *Wikang Pambansa*. Noong 1959, muli itong pinangalanang *Pilipino* ni Jose Romero, ang Kalihim ng Edukasyon noon, upang mabigyan ang Tagalog ng isa pambansang tatak at diwa, sa halip na pangpangkat-etniko lámang. Subalit hindi nagresulta ang pagpapalit ng pangalan ng Tagalog sa pagtanggap, sa diwang nakadarama, ng mga hindi Tagalog, partikular na ang mga Sebwano, na hindi sumang-ayon sa pagkakapili ng Tagalog bílang wikang pambansa.[5]

Noong 1971, muling binalikan an paksang pangwikang ito, at may isang kinalabasang kasunduan — isang gawing "unibersalista" sa pagkakaroon ng wikang pambansa, na tatawaging *Filipino*, sa halip na *Pilipino*. Nang ibalangkasa ang bagong konstitusyon ng 1987, tinawag na Filipino ang wikang pambansa.[5] Nilahad ng konstitusyon na habang umuunlad at nagbabago ang wikang Filipino, lalo pa itong pauunlarin at pagyayamanin batay sa búhay na mga wika sa Pilipinas at sa iba pang mga wika.

	(pangkauntian at oksilaryo)
Pinangangasiwaan (regulado) ng	Komisyon sa Wikang Filipino
Mga kodigong pangwika	
ISO 639-1	tl
ISO 639-2	tgl
ISO 639-3	tgl

Bahagi ng Pilipinas kung saan pangunahing sinasalita ang Tagalog. Ang bawat kulay ay kumakatawan sa apat na sonang pandiyalekto: Pang-Hilaga, Gitna, Katimugan, at Marinduque. Dagdag dito, ang Tagalog ay ginagamit bilang ikalawang wika sa kabuuan ng bansa.

Mga bansa na may malaking bilang ng mga mananalita ng Tagalog:
higit 500,000 mananalita
higit 100,000 mananalita
mga bansa kung saan ginagamit ito ng mga minorya

A E/I O/U
Ba Ka Da/Ra Ga Ha La Ma
Na Nga Pa Sa Ta Wa Ya

Panitik ng baybaying Tagalog o ang alibata.

Ang paggamit ng Tagalog sa Pilipinas

Ginagamit ang Tagalog bilang *lingua franca* o "pangkaraniwang wika" (o "tunay na wika") sa Pilipinas, subalit ang Ingles ang ginagamit sa mga paaralan at sa pangkalakalan, pati na rin sa bugkos ng pamahalaan. Isa ang wikang Tagalog sa una at may mataas na uri ng wika sa kapuluang Pilipinas. Isa sa patunay ng kagulangan o katandaan nito ang lathalaing Kasulatang Limbag sa Tanso-laguna o LCI (900 A.D.), na bagama't may pagkakaiba ang anyo sa kasalukuyang Tagalog, may patunay na ito nga ang inang wika ng makabagong Tagalog sa Pilipinas. Nagpayabong at nagpayaman sa wikang Tagalog ang lawig ng panahon ng pakikipag-ugnayan ng kabihasnang tagalog sa iba't ibang lahi ng mga taong nakarating sa kapuluan ng Pilipinas. Sa kasalukuyan, ang wikang Tagalog ang siyang kinikilalang pangkaraniwang wika, at ang pambansang wika ng Republika ng Pilipinas. Kasunod nito ang mga wika ng bawat rehiyon ng bansa, katulad ng Hiligaynon, Sebwano, Bikolano, Ilokano, Kapampangan, Pangasinan, at iba pa. Sa kabila ng maraming anyo ng salitang Pilipino o iba't ibang dialekto, pangunahing wika pa rin ang Tagalog. Naitakda sa Saligang Batas na ang Pamantayang Katawagan sa Pambansang Wika ng Pilipinas ay Filipino na nakabatay sa lumang anyo nito na Tagalog. Siya rin ang bagong Tagalog o Pilipino sa kasalukuyan.

Kaurian at kahanayan

Isang wika sa Gitnang Pilipinas ang Tagalog na nasa loob ng mag-anak ng mga wikang Austronesyo. Dahil Malayo-Polinesyo, kamag-anak ito ng iba pang mga wikang Austronesyong tulad ng Indones, Malay, Fiji, Maori (ng New Zealand), Hawayano, Malagasi (ng Madagascar), Samoano, Tahitiano, Chamorro (ng Guam at ng Hilagang Kapuluang Mariana), Tetum (ng Silangang Timor), at Paiwan (ng Taiwan). Kalapit na kamag-anak nito ng mga wikang sinasalita sa mga rehiyon ng Bikol at Kabisayaan, katulad ng Bikol, Hiligaynon, Waray-Waray, at Sebwano. Nagkaroon ng mahahalagang mga ambag sa Tagalog ang mga wikang Kastila, Hapones, Arabe, Sanskrit, Matandang Malay.

Mga katangiang sangkap

Kakalatan at kalapatang heograpiko

Sumasakop ang "tahanang lupain" ng wikang Tagalog, o ang Katagalugan, lumabis-kumulang sa kalawakan ng gitna magpahanggang katimugang bahagi ng pulo ng Luzon - tinutukoy ang sa Aurora, Bataan, Batangas, Bulacan, Camarines Norte, Cavite, Laguna, Kalakhang Maynila, Nueva Ecija, Quezon, at Rizal. Winiwika rin ang Tagalog ng mga naninirahan sa mga kapuluan ng Lubang, Marinduque, at sa hilaga at silangang bahagi ng Mindoro at sa buong Palawan. Tinatayang sinasalita ito ng may 64.3 milyong mga Pilipino, mga 96.4% ng bilang ng tao ng populasyong pangkabahayan.[6] 21.5 milyon, o 28.15% ng kabuoan ng populasyon ng Pilipinas,[7] kung saan isa itong katutubong wika.

Matatagpuan ang mga nagsasalita ng Tagalog sa iba pang mga bahagi ng Pilipinas, maging sa lahat ng mga bahagi ng mundo, bagaman nakalaan lamang ang paggamit nito sa pakikipag-ugnayan sa pagitan ng mga pangkat etnikong Pilipino. Ito ang ikaanim na pinakawiniwikang wika sa Estados Unidos na may higit sa isang milyong mga tagapagsalita.[8] Sa Canada, winiwika ito ng 235,615 mga katao.[9]

Opisyal na katayuan

Itinalaga ang Tagalog bilang wikang opisyal sa unang saligang batas ng Pilipinas, ang Konstitusyon ng Biak-na-Bato (Artikulo VIII: Opisyal na Wika) ng 1897.[10] Noong 1935, itinalaga ng saligang batas ng Pilipinas ang Ingles at Kastila bilang mga opisyal na wika, subalit iniatas ang pagpapaunlad at pagaangkin ng isang karaniwang wikang pambansang batay sa isa sa mga buhay na mga katutubong wika.[11] Pagkaraan ng pag-aaral at talakayan, pinili ng Surian ng Wikang Pambansa (isang komiteng binubuo ng pitong mga kasaping kumakatawan sa iba't ibang mga rehiyon ng Pilipinas) ang Tagalog bilang batayan ng pagpapaunlad at pagaangkin ng isang wikang pambansa ng Pilipinas.[5][12] Noong 30 Disyembre 1937, inihayag ni Pangulong Manuel L. Quezon ang pagkakapili ng wikang Tagalog bilang gagamiting batayan ng pagpapaunlad at pagaangkin ng isang Wikang Pambansa ng Pilipinas.[12] Noong 1939, lumaong tinawag na *Pilipino* ang minumungkahing wikang pambansa.[5]

Itinalaga ng saligang batas ng 1973 ng Pilipinas ang mga Pilipinong nakabatay sa Tagalog, kasama ng Ingles, bílang isang wikang opisyal at nag-atas ng pagpapaunlad at pormal na paggamit ng isang karaniwang wikang pambansang tatawaging *Filipino*.[13] Itinakda ng konstitusyon ng 1987 ng Pilipinas ang *Filipino* bílang wikang Pambansa, na nag-aatas na sa pagsulong nito, higit pa itong pauunlarin at pagyayamanin batay sa mga búhay na wika sa Pilipinas at iba pang mga wika.[14]

Bilang Filipino, itinuro ang Tagalog sa mga paaralan sa kabuuan ng Pilipinas. Sinsabing ito lamang ang isa mula sa 170 mga wikang Pilipinong opisyal na ginagamit sa mga paaralan at mga negosyo, bagaman isinasaad sa Artikulo XIV, Seksiyon 7 ng pang-1987 na Saligang Batas ng Pilipinas, sa isang bahagi, na:

> *Ayon sa probisyon ng batas at kung mamarapatin ng Kongresong kailangan ito, magsasagawa ang Pamahalaan ng mga hakbang upang panimulan at panatilihin ang paggamit ng Filipino bilang midyum ng opisyal na komunikasyon at bilang isang wikang pangpagtuturo sa sistemang edukasyonal.*[14][15]

> *Ang mga wikang panrehiyon ay mga katulong na wikang opisyal sa mga rehiyon at magsisilbing mga katulong na midya ng pagtuturo doon.*[14][16]

Nakaimpluwensiya rin ang iba pang mga wika sa Pilipinas, pangunahin na ang sa pamamagitan ng mga paglakbay-lipat ng mga mamamayan ng mga mananalita ng ganitong ibang mga wika mula sa mga lalawigan patungong Kalakhang Maynila.

Mga wikain o diyalekto

Maynila

Pangunahing lathalain: Wikang Filipino

Ang wikang Filipino o Tagalog na siyang ginagamit na pangungusap sa Maynila. Ito'y madalas na hinahaluan ng iba't ibang mga panrehiyon na salita. Ang Maynila na tumatayo bilang *melting pot* o ng iba' t ibang pangkat etnolinggwistiko ay tagpuan nga ng iba't ibang lahi sa ating bansa. Ang salitang Tagalog ng Maynila ay may pagka-orihinal dahil sa pagkasalig nito sa pamamaraan ng Tagalog Bulacan, madarama mo ang kasaysayan ng Pilipinas sa bawat pagbigkas ng mga salita sa wikang ito; bagama't nanghiram ito ng mga salita sa mga nagsidayong lahi, inari nang sarili ng mga Pilipino ang bawat dayong salita na ito sa pagbigkas ng wikaing ito; kaya naman naging gamit na ito sa lahat ng mga usapin o pangungusap. May kabagalan ang pagbigkas ng Tagalog sa Maynila at patuloy na nahahaluan pa ito ng mga salitang banyaga; kabílang dito ang mga hiram na mga salita sa Kastila at Ingles ng mga Amerikano. Kadalasan, naipagkakasing-kahulugan na ang Taglish sa Tagalog Maynila dahil sa laganap na paghiram nito sa Ingles na mga salita. Ito ang ipinalagay na pinakabatayan sa pagkakalikha ng salitang Pilipino na dating kilala sa katawagang "Filipino". Bagama't may pagbabago ng pamamaraan sa Tagalog Maynila dahil sa mga dayong mga salita, nanatili ang standard tagalog o wastong pamantayan ng Tagalog sa palibot nito na nasa lalawigan ng Bulakan at sa Timog Katagalugan.

Ang Check-in hall ng Terminal 1 noong 2018, bago ang pagpapaganda nito

> *Saklaw*: Kalakhang Maynila, bahagi ng Kabite, kalapit na mga bayan ng Laguna, sa kanluran ng Pagsanjan, at mga lunduyang panlungsod (sentrong urbano) ng bansa.

Bataan

Ang Tagalog ng Bataan at Zambales ay maitutulad sa Tagalog ng Maynila, bagama't madalas na nahahaluan ng Kapampangan at Pangasinan, pati na rin ang Ilokano, sa gawing kalapit ng Zambales sa Pampanga, Tarlac at Pangasinan.

Saklaw: Bataan (maliban na ang hangganang hilagang-silangan malapit sa Pampanga), timugang bahagi ng Zambales at Lungsod ng Olongapo.

Bulacan

Pangunahing lathalain: Lumang Tagalog

Wikang Bulakenyo

Lumang Tagalog	Modernong Tagalog	Ingles
1. Agsikapin	Inhinyero	Engineer
2. Anluwage	Karpintero	Carpinter
3. Abyad	Asikaso	Thought
4. Atungaw	Sigaw	Shout
5. Bangkukang	Ipis	Cockroach
6. Banoy	Agila	Eagle
7. Bayukot	Gusot	Tangled
8. Biyuna	Sintunado	Dissonant
9. Dahak	Luwa	Sticking out
10. Dupang	Lamang	Rather
11. Durungawan	Bintana	Window
12. Gitata	Dugyot	Untidy
13. Hamagan	Kulitan	Naughty
14. Hitad	Harot	Flirt
15. Huwad	Peke	Fake
16. Kabog	Ibagsak	Drop down
17. Kabtol	Lipat	Transfer
18. Kadlo	Igib	Fetching water
19. Langin	taong walang malasakit	People they don't care
20. Lumod	Lunok	Swallow
21. Malakas na-*Dairi*	Malakas na-*Ulan*	Heavy rains
22. Marikit	Ma-*Ganda*	Beautiful
23. Mayumi	Mahinhin	Slowy
24. Misla	Sahig	Floor
25. Paking	Taong-nag bibingi bingihan	People deaf
26. Palot	Panghi	Smellsbad in urine
27. Patda	Dagta	Resin
28. Patsi	Dikit	Paste
29. Paya	Ng-gugulo sa isang tao sa ibang salita ay napag tripan	To confuse someone in other words of trip
30. Pihado/Piradista	Sigurado/Sigurista	Sure
31. Sapantaha	Hinala	Suspicous
32. Taling	Nunal	Mole

Ang Tagalog ng Bulacan ay mayroong pagkamasalita kung ihahambing sa Tagalog ng Maynila. Maraming salita sa wikaing Bulakenyo ay hindi nauunawaan sa Kalakhang Maynila. Bukod pa rito, mabilis magsalita ang mga Bulakenyo dahil sa kahusayan nila sa pangungusap na may kaugnayan sa pamamaraan nila sa pananalumpati at pagtula. Masasabing ang Tagalog Bulacan ay siyang tagalog "makata" na pinatunayan ng mga makakatang manunulat na sibol sa lalawigang ito. Sa paghahambing nito sa timog katagalugan, ang Tagalog Bulacan ay masasabing Tagalog Pampitagan dahil sa paraan ng pagpapahayag nito samantala ang Tagalog katimugan ay masasabing Tagalog ng Mambabatas dahil sa kabagsikan ng pagpapahayag nito ng mga panukala sa iba't ibang usapan. Ang Tagalog Maynila sa gawing hilaga nito ay usbong mula sa Tagalog Bulacan .Ang nalalabing bahagi sa kamaynilaan sa katimugan ay nasa impluwensiya ng timog katagalugan gaya ng sa Las Pinias, Muntinlupa at Paraniake.

Saklaw: lalawigan ng Bulacan,ilang bahagi ng Tarlac, at Nueva Ecija.

Batangas

Pangunahing lathalain: Wikang Batangenyo

Wikang Batangenyo

Lumang Tagalog	Modernong Tagalog	Ingles
1. Asbag	Yabang	Egoism
2. Asbar	Garuti	Lace
3. Atungal	Iyak	Cry
4. Baak	Hati	Sever
5. Balatong	Monggo	Mung bean
6. Bang-aw	Ulol	Stupid
7. Bangi	Ihaw	Grill
8. Barik	Inom	Drink
9. Barino	Galit	Angry
10. Buog	Tulog	Sleep
11. Dagasa	Bulusok	Stab
12. Dine	Diyan	There
13. Gahaman	Takaw	Glutonny
14. Gura	Sumbrero	Hat
15. Guyam	Langgam	Ant
16. Harot	Landi	Flirt
17. Hawot	Tuyo	Dried-fish
18. Hiso	Sipilyo	Toothbrush
19. Huntahan	Kwentuhan	Storytelling
20. Imis	Linis	Clean
21. Kakaunin	Susunduin	Fetch
22. Landang	Lagnat	Fever
23. Litar	Pasyal	Stroll
24. Lungange	Lasing	Drunk
25. Maas/Ulaga/Malag	Tanga	Fool
26. Mamay	Lolo	Grand father
27. Ma-sukal	Ma-lago	Grow
28. Nagpa-bulak	Nagpa-kulo	Boil
29. Pangkal	Tamad	Lazy
30. Pulong	Ka-usap	Talking
31. Sahol	Kumain gamit ang kamay	Eat use hand
32. Sumbi	Suntok	Punch
33. Sura	Inis	Annoying
34. Suray	Liko	Remain
35. Susot	Ginawang hindi-maganda	Exaperated
36. Taluti	Daldal	Talkative
37. Takin	Tahol	Bark
38. Tarangkahan	Geyt	Gate
39. Timo	Tigil	Stop
40. Tubal	Maduming-damit	Dirty dress
41. Umungkot	Umupo	Sit

Ang Batangas ay isa sa pinakamantandang anyo ng tagalog sa ating bansa na pinatunayan ng pagkakaugnay nito sa sinaunang pagbigkas na nakatalâ sa kasulatang tanso taóng 822 A.D. o kilalang LCI (laguna copperplate inscriptions). Bahagyang mababanaag dito ang mga salitang buhat pa sa Sanskrit, Arabo, at Persian. Maykabilisan ang pagbigkas nito dalá ng punto sa mga pangungusap nito na nagiging dahilan ng kaibahan ng himig nito sa wikain sa Maynila. Ang ilang pangunahin at kilalang pagkakaiba nito sa wikain ng Maynila ay ang paggamit ng salitang *ire* sa halip na *ito*, *dine* sa halip na *dito* at *ga* sa halip na *ba*. Gayon din ang mga salitang "parine", "parito", dumito at iba pa.

Saklaw: Batangas at ilang bahagi ng Laguna

Rizal at Laguna

Tanay at Paete

Wikang Lagunense

Lumang Tagalog	Modernong Tagalog	Ingles
1. Adwa	Nasusuka	Vomit
2. Alupihan	Sentipid	Centipide
3. Atsay	Ka-tulong	Maid
4. Baak	Hati/putol	Sever
5. Bagot	Boryong	Boring
6. Balbal	Bakla/Bading	Gay
7. Balahura	Balasubas	Swindler
8. Balisong	Itak	Sword
9. Biwas	Kawil	Gear
10. Bulaan	Sinungaling	Liar
11. Dagasa	Bulusok	Swift
12. Dangil	Sagi	Hit
13. Gahaman	Takaw	Glutonny
14. Galaiti	Galit	Angry
15. Gara	Yaman	Rich
16. Gayak	Ayos/Handa	Ready
17. Girian	Away	Fight
18. Gitla/Gulantang	Gulat	Shock
19. Gitata	Dugyot	Untidy
20. Guyam	Langgam	Ant
21. Ipod/isog	Isod	Move
22. Hambog	Yabang	Egoism
23. Hatinig	Telepono	Telephone
24. Huwad	Peke	Fake
25. Kalo	Sumbrero	Hat
26. Kundag	Talon	Jump
27. La'ang	lang	Only
28. Lagibas	Hindi sariwa	Not fresh
29. Lango	Lasing	Drunk
30. Laso	Singaw	Shout
31. Limbang	Landi	Flirt
32. Liyo	Hilo	Dizzy
33. Milya	Layo	Far
34. Nag-siga	Nag-sunog	Burn
35. Nag-*yapak*	Nag-*paa*	Using feet
36. Nag-*yakag*	Nag-*ya-ya*	Joined
37. Pamipi/Matpat	Pamalo	Rod
38. Payo	Abiso	Advice
39. Said	Ubos	Below
40. Salapi/datong	Pera	Money
41. Samlang	Dumi	Dirty
42. Sisibat/*yaya-on*	Lilisan/*aalis*	Gone
43. Tabil	Anghang	Chill
44. Tabingi	Tagilid	Tilt
45. Talapid	Tisod	Stumble
46. Tambok	Taba	Fat
47. Tayog	Taas	Tall
48. Tilapon	Talsik	Splash
49. Tilas	Higad	Tussock
50. Umanhin	Sensya	Patient

Ang Tagalog ng Tanay-Paete ay pagbigkas na nahubog mula sa pinagsamang salita ng Tagalog at katutubong agta ng nasabing rehiyon. Ang punto o tono nito ay alon alon na sinusundan ng mga katagang "hane" at kapag tumutukoy ng pagiging kilala o tanyag ng isang tao o pangyayari ay may unlapi na "bang" sa unahan ng salita.May kaluwagan ang pananalita ng tanay-paete kung ihahambing sa may diin na pangungusap ng mga katagalugan sa timog. Hanggang sa kasalukuyan ang pananalitang ito ay bahagyang mapupuna pa rin sa bahagi sa Pasig hanggang sa palibot na mga bayan ng Binangonan, Taytay, Angono at karugtong pang mga bayan nito na nasa lalawigan ng Rizal.

Saklaw: Lahat ng mga bayan sa silangan ng Pagsanjan, Laguna, at lalawigan ng Rizal.

Marinduque

Paunawa na "bawal magtapon ng basura" sa tabing-daan sa lalawigan ng Laguna.

Ang Tagalog sa pulo ng Marinduque ay nagpapakita ng pagsasáma ng mga wikain sa Kabisayaan at kabikulan. Dahil dito, Karamihan sa mga tunay na Tagalog ay hindi makaunawa sa maraming pangungusap ng mga táong taga-Marinduque. Masasabing 'di tunay na Tagalog ang salita sa Marinduque kundi isang wikain o diyalekto na may nakalalamang na mga salitang tagalog.

Saklaw: Marinduque.

Lubang

Isang anyo ng Tagalog ng Batangas na dinala ng mga nagsidayong mga taong batanggas sa nasabing pulo.

Saklaw: pulo ng Mindoro, kapuluang Lubang, Nasugbu, Batangas

Tayabas

Ang Tagalog na binibigkas sa lalawigan ng Quezon at Aurora na dating Tayabas ang pinaka-naiiba sa mga anyo ng Tagalog. Malawak ang paglagom nito ng mga salitang Kastila, Fukyen, at Bikolano; ilan ding mga salita ang hindi nauunawaan ng ibang mga nagsasalita ng Tagalog. Bukod sa karaniwang “ay”, na katumbas ng Batanggenyong “ala e”, may higit-kumulang 200 salita na ginagamit lamang sa lalawigan ng Quezon, lalo na sa silangang bahagi ng lalawigan. Halimbawa ang *abyad* (asikasuhin), *balam* (mabagal), *dasig* (usog), *dayag* o *nguli* (maghugas ng mga pinggan) *hambo* (maligo), *lagumba* (magloko-lokohan), *pulandit* (talsik), *tibulbok* (pagyanig, *vibration*), *yano* (sobra), at iba pa.Ang bahagi ng Tayabas na nasa hilaga ay may ilang salitang ilokano at katutubo, sa gitna nito na malapit sa Batangas ay may hawa ng tagalog Batangas at sa timog na bahagi nito ay may hawa ng bikol (malapit sa camarines Norte)at may bisaya rin naman sa gawing katimugang bahagi ng tangway nito na tinawag na "bondok peninsula". Ang Tagalog Tayabas ay ang pinaka naiiba sa pagbigkas o punto lalo na sa mga pandiwa gaya ng *Abyadi* (Abyad), *saraduhi* (Isara [ang pinto]), *buksi* (buksan), *halui* (haluin), *palipari* (paliparin) *bantayi* (bantayan) at iba pa. Tila nahahati rin ang Tagalog ng Tayabas sa dalawang anyo: ang anyong kanluran na mas nalalapit sa Batangenyo at ang anyong silangan na mas nalalapit sa Marinduque.

Saklaw: Quezon, Camarines Norte, Aurora.

Cavite

Wikang Caviteño

Lumang Tagalog	Modernong Tagalog	Ingles
1. Anlawan	Hugasan	Wash
2. Asbok	Usok	Smoke
3. Balatik	Tirador	Shooter
4. Banas	Inis	Annoying
5. Bangkito	maliit-na-upuan	Small Chair
6. Bokter	Paldo	Diss
7. Bora	Handaan/Kainan	Banquet
8. Bug-ong	Baon	Snack
9. Dagukan	Sapakin	Punch
10. Dalang	Bihira	Rarely
11. Gulok	Itak	Sword
12. Guyam	Langgam	Ant
13. Isdog	Isod	Move
14. Kampet	Kutsilyo	Knife
15. Kanaw	Timpla	Blend
16. Kawil	Nangawil	Hooking
17. Liban	Tawid	Cross
18. Luglog	Palabok	Pancit Palaboc
19. Maruta	Maldita	Damn
20. Na-tibo	Salubsob	Sliver
21. Pantyon/Panchong	Sementeryo	Cemetery
22. Perok-Perok	Gasera	Lamp
23. Pulo	Gubat	Forest
24. Prungo	Bubog	Fragment
25. Pandong/Shorpet	Sumbrero	Hat
27. Shower	Tsinelas	Fliplop
28. Sura	Inis/Banas	Annoyed

Nasa hanay ng timog katagalugang kasáma ng Batangas, Laguna, Quezon at ang Cavite. Ang pagiging malápit ng Cavite sa Kamaynilaan at Batangas ang naging dahilan ng lahukang Tagalog nito na tunog Batangas, Maynila, at Bulakan. Nakapaling sa tono o punto ng Batangas ang Tagalog ng Cavite sa gawing timog ng lalawigan nito, may kabagalan nga lámang ito at malinaw kung bigkasin. Isa sa mga pinakamatandang lalawigan sa Pilipinas ang Cavite, at dáting kilalá sa katawagang lalawigan ng Tangway, isang pangalang ginamit simula sa panahon ng mga Kastila hanggang sa palibot ng taóng 1950. Nagmula ang pangalang Cavite sa pangalan ng matandang bayan nito na kilalang Kawit. Naging Cavite ito sa baybay sa Kastila at ang pagdugsong ng puntong *eh* sa *cavit*, kaya naging

Cavite sa kalaunan. Maraming salita at mga ekspresyon o dagliang pangungusap ang nagbigay kaibahan sa Tagalog ng Cavite kapag ihinambing sa Tagalog ng Kamaynilaan. Bagama't may pagkakaiba ang mga ito, ang pang-unawa sa pakikipagtalastasan ay sumusunod pa rin sa patakaran ng salita ng wikang Tagalog. Narito ang ilang mga pangungusap na di karaniwan sa kamaynilaan.

1. Sa biglang pagtaas ng tubig dahil sa malakas na ulan ay napaigtad ako sa kinatatayuan ko!
2. Napagawi ako sa ilat na iyan, mangilanngilan din naman ang ista gaya ng igat, may ulang at katam din naman.
3. Sal-itan nga kitang maghalo nireng tilbok sa kawa!
4. Saksa ang gulay sa baraka, kitang mamaraka nang abutin natin ang tulpukan!
5. Lagyan mo nga nang panangga yaang batang iyan nang hindi laging nauuya!
6. Nagdala nga ng bug-ong wala namang kutsara! Magsakol na lang kitang kainin itong dala mong pagkain!
7. Oy, binata! Pagkasiwal mo! Piliin mo nga yaang makakaharap mo baka sintugin yang makabangga mo!
8. Astang taga-Maynila ka na ah! Kaya lang maitim ka pa rin!
9. Nabagu na ang dating daan! Di ko na ito gamay, mahihirapan akong matukoy ang hinahanap ko!
10. Sa iyong mga ikinikilos, talastas ko na ang iniisip mo!
11. Dumausdos ang sinasakyan namin kanina sa daan! pagkatarik ba naman,ahoy!
12: Nagwagi na sa sabong ay nag agaw pa ng manok, singkara na!

Saklaw: Ilaya at kanlurang bahagi ng Cavite, maging ang kadugsong nitong mga bayan ng Batanggas tulad ng Nasugbu, Lian, Laurel, Talisay, Lemery at iba pang kalapit na mga bayan nito.

Lungsod ng Cotabato

Ang Tagalog sa "Cotabato City" sa Mindanao, ay saklaw rin sa "Lungsod ng Cotabato" sa lalawigan ng Maguindanao at Cotabato ang Tagalog rito ay puntong Maynilang Tagalog, noong mga panahong nakapangasawa ang mga taga Maguindanaonon na taga Maynila, ginagamit ng mga taga Cotabato City ang Tagalog sa kanilang mga katipan at asawa. Noong mga tribo rin nang ibang Katagalogan sa Maynila ay nanirahan nang matagal bilang sa mga relihiyong Kristiyano sa nasasakupang ka Musliman.

Saklaw: Lungsod ng Cotabato, Maguindanao

Mga diyalekto

Manileño Tagalog	Marinduque Dialect	English
Susulat sina Maria at Fulgencia kay Juan.	Másúlat da Maria at Fulgencia kay Juan.	"Maria and Fulgencia will write to Juan."
Mag-aaral siya sa Maynila.	Gaaral siya sa Maynila.	"He will study in Manila."
Magluto ka!	Pagluto ka!	"Cook!"
Kainin mo iyan.	Kaina mo yaan.	"Eat that."
Tinatawag tayo ni Tatay.	Inatawag nganì kitá ni Tatay.	"Father is calling us."
Tutulungan ba kayó ni Hilarion?	Atulungan ga kamo ni Hilarion?	"Will Hilarion help you (pl.)?"

Ponolohiya

May 21 ponema ang Tagalog: 16 katinig at limang patinig.[17] Payak ang balangkas ng isang pantig, na nilalaman ng hindi bababa sa isang katinig, at isang patinig,[18] maliban sa mga hiniram na salita tulad ng "trak" o "tsokolate".

Mga patinig

Bago dumating ang mga Espanyol, mayroong tatlong ponemang patinig ang Tagalog: /a/, /i/, and /u/. Ipinalawig ito sa limang patinig nang isinama ang mga patinig ng Espanyol. Ito ang:

- /a/, isang patinig sa gitna na bukas at hindi pabilog
- /ɛ/, isang patinig sa gitnang harap na bukas at hindi pabilog
- /i/, isang patinig sa harap na sarado at hindi pabilog
- /o/, isang patinig sa gitnang likod na sarado at pabilog
- /u/, isang patinig sa likod na sarado at pabilog

May apat na pangunahing diptonggo sa Tagalog: ang /aɪ/, /oɪ/, /aʊ/ at /iʊ/.[18]

Mga katinig

Nasa baba ang isang talaan ng mga katinig sa Tagalog. Walang hangin ang lahat ng mga katinig na pasara (*stop consonant*). Makikita naman sa lahat ng posisyon ang panlalamunang pailong (*velar nasal*), kasama ang unang bahagi ng isang salita.

Talaan ng mga ponemang katinig ng Tagalog

	Panlabi		Pangngipin/ Panggilagid		Lagpas-gilagid/ Pangngalangala		Panlalamunan		Impit (Glotal)
Pailong	m		n		ɲ		ŋ		
Pasara	p	b	t	d	tʃ	dʒ	k	g	ʔ
Pasutsot			s		ʃ				h
Pakatal			ɾ						
Pagilid/Malapatinig			l		j		w		

Diin

Ponemiko ang diin sa Tagalog. Nagkakaroon ng pangunahing diin sa huling pantig o penultimong pantig (pangalawa sa huli) ng isang salita. Kasama ng pangunahin o pangalawang diin ang pagpapahaba ng bigkas sa mga patning maliban na kung nasa dulo ng salita ang diin nito. Mahalaga ang papel ng diin sa Tagalog: pinalilinaw nito ang mga salitang magkapareho ang baybay, ngunit magkaiba ang bigkas, tulad ng "tayo" (ako at ibang tao na magkakasama) at "tayô" (tumindig), na karaniwang sinusulat nang walang kudlit.

Tunog

- /a/ ay pinataasan nang kaunti para maging [ɐ] sa mga posisyong walang diin at kung minsan ay sa mga posisyong may diin (‘inang bayan’ [inˈɐŋ ˈbɐjən])
- /i/ na walang diin is karaniwang binibigkas na [ɪ] tulad sa wikang Ingles "b**i**t"
- /i/ sa dulong pantig ay puwedeng bigkasin bilang [i ~ e ~ ɛ] dahil ang [e ~ ɛ] ay *allophone* ng [ɪ ~ i] sa dulong pantig.
- /ɛ/ na walang diin at /o/ ay puwede ring bigkasin bilang [i ~ ɪ ~ e] at [u ~ ʊ ~ ɔ] maliban sa mga dulong pantig. [o~ ʊ ~ ɔ] at [u ~ ʊ] ay mga *allophones* rin.
- /u/ na walang diin ay karaniwang [ʊ] tulad sa wikang Ingles "b**oo**k"
- Ang diptonggong /aɪ/ and the sequence /aʔi/ have a tendency to become [eɪ ~ ɛː].
- Ang diptonggong /aʊ/ and the sequence /aʔu/ have a tendency to become [oʊ ~ ɔː].
- /k/ sa pagitan ng dalwang patinig ay puwede maging [x] katulad sa Español "**J**osé", na kung saan sa simulang posisyon ay puwede maging [kx].
- Intervocalic /g/ and /k/ tend to become [ɰ] (see preceding).
- /ɾ/ at /d/ ay maaaring mapagpapalit na /ɾ/ at /d/ na dating *allophones* in Tagalog.
- Ang impit sa dulo ng isang salita ay kadalasang nawawala kung ito'y nasa gitna ng pangungusap, lalo na sa Kamaynilaan. Ang patinig na sinusundan nito ay karaniwang pinahahaba. Ngunit, sa ibang dialekto ay napapanatili ito..
- /o/ ay maaari maging [ɔ] sa mga pantig na may diin.
- /niy/, /siy/, /tiy/, and /diy/ may be pronounced as [nj]/[nij], [sj]/[sij], [tj]/[tij] and [dj]/[dij], respectively, especially in but not limited to rural areas.
- /ts/ may be pronounced as [ts], especially in but not limited to rural areas.
- /e/ or /i/ before s-consonant clusters have a tendency to become silent.

Panitikang pampananampalataya

Nananatiling isa ang panitikang pampananampalataya sa pinakamasiglang tagapag-ambag sa panitikang Tagalog.

Ang Sampung Utos ng Diyos sa Tagalog.

Noong 1970, isinalinwika ng Philippine Bible Society ang Bibliya patungong Tagalog, ang unang pagsasalinwika sa anumang mga wika sa Pilipinas. Bago pa man ang Ikalawang Konsehong Batikano, may naipapamudmod nang mga pampintakasing mga lathalain na nasa Tagalog. Sa kasalukuyan, may tatlong kumakalat na mga salinwikang Tagalog ng Banal na Bibliya— ang *Magandang Balita Biblia* (isang kapantayang salinwika ng *Good News Bible*), na isang bersiyong ekumenikal; ang *Ang Biblia*, na isa mas bersiyong Protestante; at ang *Bagong Sanlibutang Salin ng Banal na Kasulatan*, isa sa mga may animnapung kapantayang mga salinwika *New World Translation of the Holy Scriptures* na nilathala ng mga Saksi ni Jehovah. Inilabas ang huli noong taong 2000, ngunit dating naglabas ang mga Saksi ni Jehova ng isang haybrid na salinwika: ang *Ang Biblia* na ginamit para sa Matandang Tipan, habang ginamit naman ang *Bagong Sinlibutang Salin* para sa Bagong Tipan.

Nang pahintulutan ng Ikalawang Konsehong Batikano, (partikular na ang *Sacrosanctum Concilium*) ang pagsasalinwika ng mga pandaigdigang mga dasal patungo sa mga wikang bernakular, ang Catholic Bishops' Conference of the Philippines ang isa sa mga unang nagsalinwika ng Romanong Misal patungong Tagalog. Sa katunayan, nalathala ang Romanong Misal sa Tagalog noong mga kaagahan ng 1982, habang hindi pa nalalathala sa Ingles hanggang 1985.

Naglilimbag na ang mga Saksi ni Jehova ng panitikang Tagalog mga nasa maagang bahagi ng 1941 [19] at tinatayang nilalathala naman ang *Ang Bantayan*[20] (ang pangunahing magasin ng mga Saksi ni Jehova; *The Watchtower* sa Ingles) mula pa noong mga 1960. Kasalukuyang karaniwang pinapakawalan ang mga bagong labas kaalinsabay ng ibang mga wika, kabilang ang Tagalog. May ilan ring mga lathalain ang opisyal na websayt ng mga Saksi ni Jehovah sa Tagalog na makukuha mula sa Internet.[21][22]

Isang ganap na matatag na wika ang Tagalog, at may napakakakaunting mga pagbabago ang ginawa sa mga Katolikong salinwika ng Bibliya. Gayundin, dahil bata pa ang Protestantismo sa Pilipinas, mas ekumenikal ang gawi sa mga panalanging liturhikal.

Tsart ng paghahambing ng mga salita sa ibang wikang Austronesyano

Nasa baba ang isang tsart ng Tagalog at dalawampung iba pang wikang Austronesyanno na naghahambing sa labintatlong mga salita. Below is a chart of Tagalog and twenty other Austronesian languages comparing thirteen words.

Ingles	one	two	three	four	person	house	dog	coconut	day	new	we (inclusive)	what	fire
Tagalog	isa	dalawa	tatlo	apat	tao	bahay	aso	niyog	araw	bago	tayo	ano	apoy
Tombulu (Minahasa)	esa	zua (rua)	telu	epat	tou	walé	asu	po'po'	endo	weru	kai, kita	apa	api
Wikang Gitnang Bikol	saro	duwa	tulo	apat	tawo	harong	ayam	niyog	aldaw	ba-go	kita	ano	kalayo
Rinconada Bikol	əsad	darwā	tolō	əpat	tawō	baləy	ayam	noyog	aldəw	bāgo	kitā	onō	kalayō
Waray	usa	duha	tulo	upat	tawo	balay	ayam/ido	lubi	adlaw	bag-o	kita	anu	kalayo
Cebuano	usa/isa	duha	tulo	upat	tawo	balay	iro	lubi	adlaw	bag-o	kita	unsa	kalayo
Hiligaynon	isa	duha	tatlo	apat	tawo	balay	ido	lubi	adlaw	bag-o	kita	ano	kalayo
Aklanon	isaea, sambilog, uno	daywa, dos	tatlo, tres	ap-at, kwatro	tawo	baeay	ayam	niyog	adlaw	bag-o	kita	ano	kaeayo
Kinaray-a	sara	darwa	tatlo	apat	tawo	balay	ayam	niyog	adlaw	bag-o	kita	ano	kalayo
Tausug	hambuuk	duwa	tu	upat	tau	bay	iru'	niyug	adlaw	ba-gu	kitaniyu	unu	kayu
Maranao	isa	dowa	t'lo	phat	taw	walay	aso	neyog	gawi'e	bago	tano	tonaa	apoy
Kapampangan	metung	adwa	atlu	apat	tau	bale	asu	ngungut	aldo	bayu	ikatamu	nanu	api
Pangasinan	sakey	dua, duara	talo, talora	apat, apatira	too	abong	aso	niyog	ageo	balo	sikatayo	anto	pool
Iloko	maysa	dua	tallo	uppat	tao	balay	aso	niog	aldaw	baro	datayo	ania	apoy
Ivatan	asa	dadowa	tatdo	apat	tao	vahay	chito	niyoy	araw	va-yo	yaten	ango	apoy
Ibanag	tadday	dua	tallu	appa'	tolay	balay	kitu	niuk	aggaw	bagu	sittam	anni	afi
Yogad	tata	addu	tallu	appat	tolay	binalay	atu	iyyog	agaw	bagu	sikitam	gani	afuy
Gaddang	antet	addwa	tallo	appat	tolay	balay	atu	ayog	aw	bawu	ikkanetam	sanenay	afuy
Tboli	sotu	lewu	tlu	fat	tau	gunu	ohu	lefo	kdaw	lomi	tekuy	tedu	ofih
Wikang Malaysia	satu	dua	tiga	empat	orang	rumah	anjing	kelapa/ nyior	hari	baru/ baharu	kita	apa	api
Wikang Indonesia	satu	dua	tiga	empat	orang	rumah/balai	anjing	kelapa/nyiur	hari	baru	kita	apa/anu	api
Wikang Jawa	siji	loro	telu	papat	uwong	omah	asu	klapa/kambil	hari	anyar/enggal	kita	apa/anu	geni
Wikang Aceh	sa	duwa	lhèë	peuët	ureuëng	rumoh/balèë	asèë	u	uroë	barô	(geu)tanyoë	peuë	apuy
Wikang Lampung	sai	khua	telu	pak	jelema	lamban	asu	nyiwi	khani	baru	kham	api	apui
Wikang Bugi	sedi	dua	tellu	eppa	tau	bola	asu	kaluku	esso	baru	idi'	aga	api
Wikang Batak	sada	dua	tolu	opat	halak	jabu	biang	harambiri	ari	baru	hita	aha	api
Wikang Minangkabau	ciek	duo	tigo	ampek	urang	rumah	anjiang	karambia	ari	baru	kito	apo	api
Tetum	ida	rua	tolu	haat	ema	uma	asu	nuu	loron	foun	ita	saida	ahi
Maori	tahi	rua	toru	wha	tangata	whare	kuri	kokonati	ra	hou	taua	aha	ahi
Tuvaluan	tasi	lua	tolu	fá	toko	fale	kuri	moku	aso	fou	tāua	ā	afi
Hawaiian	kahi	lua	kolu	hā	kanaka	hale	'īlio	niu	ao	hou	kākou	aha	ahi
Wikang Banjar	asa	duwa	talu	ampat	urang	rūmah	hadupan	kălapa	hări	hanyar	kita	apa	api
Malagasy	isa	roa	telo	efatra	olona	trano	alika	voanio	andro	vaovao	isika	inona	afo
Dusun	iso	duo	tolu	apat	tulun	walai	tasu	piasau	tadau	wagu	tokou	onu/nu	tapui
Iban	satu	dua	tiga	empat	orang	rumah	asu	nyur	ari	baru	kitai	nama	api

Mga pangunahing lalawigan

Luzon

Hilangang Katagalogan (Northern Tagalog)

(*Salitang Malalim na Tagalog at nahaluuan ng "Ilokano, Rehiyon ng Ilocos", at (Kapampangan*).

- **Gitnang Luzon**
  - Lalawigan ng Aurora - 77%
  - Lalawigan ng Bataan - 89%
  - Lalawigan ng Bulacan - 97%
  - Lalawigan ng Nueva Ecija - 70%
  - Lalawigan ng Zambales - 75%

Gitnang Katagalogan (Central Tagalog)

(*Salitang Mababaw na Tagalog (Filipino), na mayroong halong Taglish*).

- ***Kalakhang Maynila***
  - *Maynila* - 50%
  - Lungsod ng Pasig - 45%
  - Lungsod ng Quezon - 58%

Timog Katagalogan (Southern Tagalog)

(*Salitang mayroong ka-luma, Malalalim at Puntong Tagalog, sinamahan nang wikang "Batangenyo", "Calambeño" at "Caviteño"*).

- **CALABARZON**
  - Lalawigan Batangas - 95%
  - Lalawigan ng Cavite - 65%
  - Lalawigan ng Laguna - 64%
  - Lalawigan ng Rizal - 55%
  - Lalawigan ng Quezon - 90%

Timog Katagalogan (Southern Tagalog)

(*Salita na mayroong Punto-ng Tagalog, mga wikang Palawenyo, Mangyan (Mindoro), Marinduqueño, Romblomanin at Batangenyo"*).

- **MIMAROPA**
  - Lalawigan ng Marinduque - 91%
  - Lalawigan ng Kanlurang Mindoro - 84%
  - Lalawigan ng Silangang Mindoro - 87%
  - Lalawigan ng Palawan - 80%
  - Lalawigan ng Romblon - 82%

Tagalog-Bikol (Southeastern Tagalog)

(*Salitang mayroong Tagalog na Nasasakupan nang Wikang Bikolano*).

- **Rehiyon ng Bikol**
  - Lalawigan ng Hilagang Camarines - 62%
  - nalalabing Lalawigan ng Timog Camarines - 54%

Mindanao

Pangunahing lathalain: Bisalog

(Mindanao Tagalog)

(*Salitang mayroong Tagalog na Nasasakupan nang Maguindanaonon*).

- **Rehiyon ng Bangsamoro Awtonomo ng Muslim Mindanao**
  - *Lungsod ng Cotabato*- 50%

Mga talasanggunian

Mga talababa

1. Filipino (https://www.ethnologue.com/18/language/fil/) at *Ethnologue* (18th ed., 2015)
2. "Tagalog, Pilipino, mananagalog, Tagalista". *English, Leo James. Tagalog-English Dictionary (Talahulugang Tagalog-Ingles)*. 1990.
3. Zorc, David. 1977. *The Bisayan Dialects of the Philippines: Subgrouping and Reconstruction*. *Pacific Linguistics* C.44. Canberra: The Australian National University
4. Blust, Robert. 1991. *The Greater Central Philippines hypothesis*. Oceanic Linguistics *30:73–129*
5. Andrew Gonzalez (1998). "The Language Planning Situation in the Philippines" (http://www.multilingual-matters.net/jmmd/019/0487/jmmd0190487.pdf) (PDF). *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. **19** (5, 6): p. 487–488. Nakuha noong 2007-03-24.
6. *Results from the 2000 Census of Population and Housing: Educational Characteristics of the Filipinos* (http://www.census.gov.ph/data/sectordata/sr05153tx.html), National Statistics Office, 18 Marso 2005, nakuha noong 2008-01-21
7. *Results from the 2000 Census of Population and Housing: Population expected to reach 100 million Filipinos in 14 years* (http://www.census.gov.ph/data/pressrelease/2002/pr02178tx.html), National Statistics Office, 16 Oktubre 2002, nakuha noong 2008-01-21
8. "Census:Languages of the United States" (http://www.census.gov/prod/2003pubs/c2kbr-29.pdf) (PDF). United States. Nakuha noong 2007-05-16.

9. Statistics Canada 2006
10. *1897 Constitution of Biak-na-Bato, Article VIII* (http://www.filipiniana.net/read_content.jsp?filename=L00000000001&page=1&epage=1), Filipiniana.net, nakuha noong 2008-01-16 Check date values in: `|accessdate=` (tulong)
11. *1935 Philippine Constitution, Article XIV, Section 3* (http://www.chanrobles.com/1935constitutionofthephilippines.htm), Chanrobles Law Library, nakuha noong 2007-12-20 Check date values in: `|accessdate=` (tulong)
12. Manuel L. Quezon III, *Quezon's speech proclaiming Tagalog the basis of the National Language* (http://www.quezon.ph/?page_id=1024), quezon.ph, nakuha noong 2007-12-20 Check date values in: `|accessdate=` (tulong)
13. *1973 Philippine Constitution, Article XV, Sections 2-3* (http://www.chanrobles.com/1973constitutionofthephilippines.htm), Chanrobles Law Library, nakuha noong 2007-12-20 Check date values in: `|accessdate=` (tulong)
14. *1987 Philippine Constitution, Article XIV, Sections 6-9* (http://www.chanrobles.com/article14language.htm), Chanrobles Law Library, nakuha noong 2007-12-20 Check date values in: `|accessdate=` (tulong)
15. Isinalin mula sa Ingles na: "*Subject to provisions of law and as the Congress may deem appropriate, the Government shall take steps to initiate and sustain the use of Filipino as a medium of official communication and as language of instruction in the educational system.*"
16. "*The regional languages are the auxiliary official languages in the regions and shall serve as auxiliary media of instruction therein.*"
17. Rolando D. Navarro, Jr. (2007), *Recognition of Tagalog Alphabets Using The Hidden Markov Model* (http://www.nscb.gov.ph/ncs/10thNCS/papers/invited%20papers/ips-16/ips16-01.pdf) (PDF), nscb.gov.ph, nakuha noong 2008-09-26
18. *Tagalog: Understanding the Language* (http://www.lerc.educ.ubc.ca/LERC/courses/489/worldlang/tagalog_ind/Tagalog2/description.htm), lerc.educ.ubc.ca, nakuha noong 2008-09-26
19. 2003 Yearbook of Jehovah's Witnesses p.155.
20. Sa Tagalog, *Ang Bantayan* ang opisyal na salin ng pamagat na *The Watchtower* na nasa Ingles, Ang Bantayan Naghahayag ng Kaharian ni Jehova, nakalimbag na isyu para sa Hulyo 2008 (Tomo 129, Blg. 13).
21. Watch Tower (http://www.watchtower.org/), Official Website of Jehova's Witnesses, Watch Tower Bible at Tract Society of Pennsylvania, WatchTower.org, 2006
22. Watch Tower (http://www.watchtower.org/tg/index.html), Opisyal na *Web Site* ng mga Saksi ni Jehova, Watch Tower Bible at Tract Society of Pennsylvania, WatchTower.org, 2006

Bibliyograpiya

- Ang Wikang Tagalog: Isang Malalimang Tratadong Pambalarila na Ibinagay para sa Pansariling-Pag-aaral at Sadyang Ibinalangkas para sa Paggamit sa mga Palingkurang Pampamahalaan o Ugnayang Pangangalakal sa Pilipinas (http://books.google.com/books?hl=en&id=W4Wa_Ty3tcEC&dq=the+tagalog+language+a+comprehensive+hh+bartlett&printsec=frontcover&source=web&ots=xcKaWqKKNv&sig=Wn9GG-13LHnILUXoUTbqOw1nJm4), (*The Tagalog Language: A Comprehensive Grammatical Treatise Adapted to Self-Instruction and Particularly Designed for Use in Government Service or in Business Trade in the Philippines*), nasa wikang Ingles, unang paglilimbag: Imprenta de "El Mercantil" (1902), ang orihinal ay mula sa Pamantasan ng Michigan/Kalipunang H.H. Bartlett: bilang 91 L / kopyang elektroniko ginawa noong 20 Abril 2006 (Google), pahina 54-56/may 448 mga pahina

Mga talaugnayang panlabas

- Komisyon sa Wikang Filipino (http://www.kwf.gov.ph), opisyal na lupon para sa pagsasaayos ng wikang Filipino
- Pahinang Tagalog ng Northern Illinois University (http://www.seasite.niu.edu/Tagalog/Tagalog_mainpage.htm)
- Syntax der filipinischen Sprache - Palaugnayan ng Wikang Filipino (http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:bsz:14-qucosa-127837), 2013, 1305 p.
- Balarila o gramatika ng Tagalog (https://learningtagalog.com/grammar/) Libreng reperensiya o sangguniang may malawak na saklaw (sa wikang Ingles)
- Talatinigang Tagalog (http://www.websters-online-dictionary.org/definition/Tagalog-english/)
- Learn Filipino (http://learnfilipino.org/) A website for learning theTagalog Language and Culture.
- Learn Filipino Chrome Application (https://chrome.google.com/webstore/detail/learn-filipino/onncfmkbehcpdccnpbljdciedebelmap/) A Chrome App for learning the Tagalog Language and Culture.
- Homepage ng Filipino (Tagalog) Learner (http://www.tagalog1.com/)
- Tagalog: Isang Maikling Pagtingin sa Pambansang Wika (http://iloko.tripod.com/tagamida.html)
- *Ethnologue entry* para sa Tagalog (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=tgl)
- Isang website na nagtuturo ng Tagalog (http://www.seasite.niu.edu/tagalog/Tagalog_Homepage99/learning_tagalog_on_this_site.htm)
- English - Tagalog / Tagalog - English Dictionary (Ingles/Tagalog - Tagalog-Ingles) ni Charles Nigg, Imprenta de Fajardo y compañeros: 1904, wikang Tagalog, orihinal mula sa Pamantasan ng California, isinaelektroniko ang kopya noong 10 Setyembre 2007, may 360 pahina, nakuha noong 13 Marso 2008 (http://books.google.com/books?id=__U-AAAAIAAJ&dq=gestation+tagalog&source=gbs_summary_s&cad=0)
- Tagalog Translation (http://www.tagalogtranslate.com/)
- Ang Wikang Tagalog (https://mgabayani.ph/national-language-of-the-philippines/)

t · u · b (https://tl.wikipedia.org/w/index.php?title=Padron:Mga_wika_ng_Pilipinas&action=edit)

Mga wika sa Pilipinas

Pambansà	Filipino
Opisyal	Filipino • Ingles
Panrehiyón	Bikol • Hiligaynon • Iloko • Kapampangan • Kinaray-a • Magindanaw • Maranaw • Panggasinan • Sama • Sebwano • Tagalog • Tausug • Waray-Waray • Yakan • Zamboangueño
Awksilyar	Arabe • Hokkien • Kastila
Pamilya ng mga wika	Borneo at Pilipinas • Hilagang Pilipinas • Hilagang Luzon (Bataniko) • Gitnang Luzon • (Sambal) • Gitnang Pilipinas Bikol (Pandalampasigan • Panloob na lupain • Pandan) • Bisaya (Bisakol) • Katimugang Pilipinas (Timog Mindanao)